

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor och bygglagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition ingår ett förslag om att foga bestämmelser om produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret till lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor. I propositionen föreslås ett undantag från tillstånds- och anmälningsförfarandet för produktionsanläggningar och kraven på placering av produktionsanläggningar så att en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor och som är viktig med tanke på försvaret kan placeras på grundval av ett placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret och en tillståndsansökan eller anmälan som gäller en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret kan prioriteras när myndigheterna behandlar produktionsanläggningens tillståndsansökan eller anmälan om industriell hantering av farliga kemikalier. I förslaget begränsas dessutom utlämnandet av uppgifter om verksamheten vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret samt delgivningen av och hörandet om tillståndsansökan till den del det är nödvändigt med tanke på den nationella säkerheten.

I propositionen föreslås det att bygglagen ska ändras så att det till lagen fogas ett nytt förfarande med placeringstillstånd för en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier och explosiva varor och som är viktig med tanke på försvaret. Förfarandet med placeringstillstånd kan användas vid den granskning av förutsättningarna inom områdesanvändningen som hänför sig till bygglovet på begäran av den som ansöker om bygglov. Placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret kan användas för att granska om det finns förutsättningar för att placera en produktionsanläggning i civil verksamhet som stöder försvaret eller är av särskild betydelse med tanke på den militära försörjningsberedskapen på ett område där det inte finns en gällande detaljplan.

Det föreslås också att det till bygglagen fogas en möjlighet för kommunens byggnadstillsynsmyndighet att under vissa förutsättningar bevilja den som ansöker om tillstånd rätt att inleda byggandet innan undantagslovet har vunnit laga kraft när det är fråga om en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier och explosiva varor och som är viktig med tanke på försvaret. Detta förutsätter att den som ansöker om tillstånd ställer en godtagbar säkerhet för att säkerställa att verkställigheten av beslutet inte gör ändringssökandet onödigt.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

1.

Lag

om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) 6 § 24 punkten, 125 § 1 punkten och 128 a § 3 mom.,

sådana de lyder, 6 § 24 punkten i lag 1142/2016, 125 § 1 punkten i lag 358/2015 och 128 a § 3 mom. i lag 200/2017, och

fogas till 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1142/2016, ett nytt 3 mom., till 6 §, sådan den lyder i lagarna 358/2015, 1142/2016, 1231/2021 och 642/2022, en ny 25 punkt, till lagen nya 20 a, 25 a, 25 b och 25 c §, till 31 §, sådan den lyder i lag 358/2015, nya 5 och 6 mom., till 32 §, sådan den lyder i lagarna 358/2015 och 659/2018, ett nytt 4 mom. och till lagen en ny 104 g § som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret, om inte något annat föreskrivs särskilt i denna lag.

6 §

Definitioner

I denna lag avses med

24) *celluloid* ett ämne som innehåller över sextio viktprocent cellulosanitrat och dessutom kamfer,

25) *produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret* en produktionsanläggning som inte är en produktionsanläggning i Försvarsmaktens besittning och som försvarsministeriet har ansett ha en väsentlig betydelse för försvaret.

20 a §

Iakttagande av placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

Bestämmelserna i 20 § tillämpas inte, om produktionsanläggningen har beviljats ett placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret i enlighet med 43 c § i bygglagen. En produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret ska placeras i enlighet med det ovannämnda placeringstillståndet.

25 a §

Prioritering av behandling av tillståndsansökan och anmälan

Säkerhets- och kemikalieverket eller räddningsmyndigheten ska behandla en tillståndsansökan eller anmälan eller anmälan om ändringar i verksamheten som gäller en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret före andra tillståndsansökningar eller anmälningar enligt denna lag.

25 b §

Tillstånds- och anmälningsförfarande för produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

Utöver vad som i denna lag föreskrivs om tillstånds- och anmälningsförfarandet för produktionsanläggningar, ska försvarsministeriet lämna ett utlåtande till verksamhetsutövaren, om försvarsministeriet anser att den produktionsanläggning för vilken tillstånd söks enligt denna lag eller som anmäls enligt denna lag är en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Verksamhetsutövaren ska foga det ovannämnda utlåtandet som en bilaga till tillståndsansökan för eller anmälan om en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret eller ändring av en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret.

25 c §

Ändringar i produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

Försvarsministeriet ska lämna en anmälan till Säkerhets- och kemikalieverket eller räddningsmyndigheten samt verksamhetsutövaren, om en produktionsanläggning inte längre anses vara en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret. Vid tillstånds- och anmälningsförfarandet för produktionsanläggningen samt i fråga om de krav på delgivning som gäller produktionsanläggningen tillämpas inte de bestämmelser som gäller produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret efter att försvarsministeriet har lämnat en anmälan om saken.

31 §

Verksamhetsutövares informationsskyldighet

Verksamhetsutövaren vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret kan begränsa den information som enligt 1 mom. hålls tillgänglig för allmänheten, om informationen är sådan information som avses i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller om de förutsättningar för handlingssekretess som anges i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet uppfylls.

Verksamhetsutövaren vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret kan avstå från att lämna information om kemikalier som orsakar risk för storolycka enligt 2 mom., om informationen är sådan information som avses i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller om de förutsättningar för handlingssekretess som anges i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet uppfylls.

32 §

Framläggande av säkerhetsrapporten

Verksamhetsutövaren vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret kan begränsa de uppgifter som i säkerhetsrapporten ges allmänheten, om uppgifterna är sådana uppgifter som avses i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller om de förutsättningar för handlingssekretess som anges i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet uppfylls.

104 g §

Delgivning och hörande vid tillståndsförfarandet för produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

Vid tillståndsförfarandet för en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret får avvikelser göras från vad som i detta kapitel föreskrivs om hörande och information, om de förutsättningar för handlingssekretess som anges i 24 § 1 mom. 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet uppfylls, eller om en avvikelse annars är nödvändig med hänsyn till försvarets karaktär eller särskilda uppgifter.

125 §

Brott mot bestämmelserna om explosiva varor

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet i strid med denna lag eller en bestämmelse som utfärdats med stöd av den bryter mot

1) en verksamhetsutövaras allmänna skyldigheter enligt 7–20 a, 26 a eller 133 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *brott mot bestämmelserna om explosiva varor* dömas till böter.

128 a §

Information till Europeiska kommissionen om produktionsanläggningar och storolyckor

Det som föreskrivs i 1 och 2 mom. gäller inte explosiva varor som är avsedda för försvarsmaktens militära verksamhet och inte heller upplagring och industriell hantering av farliga kemikalier i objekt som ska ges särskilt skydd med tanke på landets försvar samt vid militära övningar, på övningsområden och vid fredsbevarande operationer och inte heller produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om behandlingen av en tillståndsansökan eller anmälan enligt den gällande lagen som gäller en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret är anhängig vid Säkerhets- och kemikalieverket eller räddningsmyndigheten när denna lag träder i kraft, tillämpas på behandlingen av tillståndsansökan eller anmälan denna lag med undantag för 125 § 1 punkten.

2.

Lag

om ändring av bygglagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i bygglagen (751/2023) rubriken för 67 a §, 68 a § 1 mom., rubriken för 75 a § och det inledande stycket i 75 a § 1 mom.,
sådana de lyder, 68 a § 1 mom. samt rubriken för 75 a § och det inledande stycket i 75 a § 1 mom. i lag 897/2024 och rubriken för 67 a § i lag 809/2025, och
fogas till lagen nya 43 c §, 46 b §, 63 b §, 179 b §, 186 a § samt till 67 a §, sådan den lyder i lag 809/2025, ett nytt 2 mom. som följer:

43 c §

Placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

Om den som ansöker om bygglov begär det, ska en granskning av förutsättningarna inom områdesanvändningen i fråga om en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor och som är viktig med tanke på försvaret göras genom ett placeringstillstånd (*placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret*), om den nya produktionsanläggningen ligger på ett område där det inte finns en gällande detaljplan.

Det placeringstillstånd som avses i 1 mom. får endast tillämpas på en produktionsanläggning som stöder försvaret eller som är av särskild betydelse med tanke på den militära försörjningsberedskapen.

46 b §

Förutsättningar för placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

För placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret förutsätts det att

- 1) byggandet inte medför olägenheter med tanke på bestämmelserna i generalplanen,
- 2) byggandet inte medför olägenheter med tanke på de nationellt betydande nätverk för trafik och teknisk service som angetts i landskapsplanen,
- 3) byggandet inte leder till att kvaliteten på livsmiljön försämras avsevärt på ett sätt som inte är motiverat med beaktande av syftet med placeringstillståndet,
- 4) markägaren eller någon annan rättsinnehavare inte genom placeringstillståndet åläggs sådana oskäliga begränsningar eller orsakas sådana oskäliga olägenheter som kan undvikas utan att de mål som ställs för placeringstillståndet eller de krav som ställs på det åsidosätts,
- 5) byggplatsen till sin storlek är sådan att den även omfattar behövliga säkerhetszoner,
- 6) det inte finns risk för översvämning, ras eller jordskred på byggplatsen,
- 7) det vid planeringen har beaktats att produktionsanläggningen passar in i den byggda miljön och landskapet,
- 8) det till byggplatsen finns användbara infartsvägar från minst två riktningar eller att det är möjligt att ordna sådana,
- 9) vattentillgången, avloppsvattnet och dagvattnet kan skötas utan olägenheter för miljön,
- 10) ordnandet av vägar, vattentillgång eller avlopp inte orsakar kommunen eller staten särskilda kostnader,
- 11) byggandet inte medför betydande olägenheter för grannarna och inte mer än i ringa omfattning försvårar bebyggandet av grannfastigheterna,
- 12) byggandet är lämpligt med tanke på skapande av samhällstekniska nät och trafikleder samt trafiksäkerheten,
- 13) placeringen av produktionsanläggningar som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier eller explosiva varor och som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG är lämplig med tanke på förebyggande av storolyckor och begränsning av följderna av dem för människors hälsa och miljön på så sätt att produktionsanläggningen placeras tillräckligt långt från bostadsområden, byggnader och områden som är i allmänt bruk, rekreatiomsområden, områden som är särskilt känsliga med tanke på naturen samt i möjligaste mån från landsvägs- och järnvägsnätets huvudleder.

63 b §

Hörande och information om placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

Kommunen ska tillkännage att en ansökan om placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret anhängiggjorts och höra grannarna och dem vars boende, arbete eller övriga förhållanden kan påverkas betydligt av byggprojektet. Sökanden kan till sin ansökan foga en tillförlitlig utredning om att grannarna eller en del av grannarna är medvetna om handlingar och uppgifter med relevans för projektet och en redogörelse för deras eventuella ställningstaganden till projektet. Kommunen ska dessutom ge kommunmedlemmar och intressenter tillfälle att framföra sina åsikter om en tillståndsansökan som gäller placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret.

Kommunen får inte när den fullgör sina skyldigheter i fråga om hörande och information enligt 1 mom. dela känsliga och skyddade uppgifter om byggandet av produktionsanläggningen och produktionsanläggningens verksamhet som kommunen tagit emot till den del som det är nödvändigt på grund av produktionsanläggningens specialuppgift i anslutning till försvaret.

Sökanden ska på byggplatsen tillkännage att en tillståndsansökan är anhängig.

Närmare bestämmelser om hörande och lämnande av information får utfärdas genom förordning av statsrådet.

67 a §

Utlåtande om ansökan om placeringstillstånd för omställning till ren energi eller placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

Kommunen ska begära utlåtande om en ansökan om placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret av försvarsministeriet, landskapsförbundet, välfärdsområdets räddningsmyndighet samt av de statliga myndigheter vars verksamhetsområde tillståndsansökan i avsevärd mån gäller.

68 a §

Tidsfrist för behandling av ansökan om bygglov och påföljder vid försummelse av tidsfristen

Byggnadstillsynsmyndigheten ska avgöra en ansökan om bygglov inom tre månader från det att ansökan om bygglov inklusive bilagor har anhängiggjorts vid byggnadstillsynen och bilagorna möjliggör en behandling av ansökan. Ansökan om bygglov för särskilt krävande byggprojekt där projekteringsuppgiften är exceptionellt krävande och ansökan om placeringstillstånd för omställning till ren energi samt ansökan om placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret ska avgöras inom sex månader från det att ansökan om bygglov inklusive bilagor har anhängiggjorts vid byggnadstillsynen och bilagorna möjliggör en behandling av ansökan.

75 a §

Bedömning av konsekvenserna av placeringstillstånd för omställning till ren energi eller placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

I samband med placeringstillstånd för omställning till ren energi eller placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret ska den som påbörjar byggprojektet beroende på projektets omfattning utreda vilka betydande direkta och indirekta konsekvenser genomförandet av planen har för

- 1) människors levnadsförhållanden och livsmiljö,
 - 2) marken och berggrunden, vattnet, luften och klimatet,
 - 3) växt- och djurarter, naturens mångfald och naturresurserna,
 - 4) region- och samhällsstrukturen, samhälls- och energiekonomin och trafiken,
 - 5) stadsbilden, landskapet, kulturarvet och den byggda miljön,
 - 6) utvecklingen av en fungerande konkurrens inom näringslivet.
-

179 b §

Besvärsrätt i fråga om placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret

Besvärsrätt i fråga om placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret har

- 1) ägaren och innehavaren av en fastighet eller ett annat område som ligger invid eller mittemot,
- 2) ägaren och innehavaren av en sådan fastighet eller ett annat område vars bebyggande eller användning i annat syfte beslutet i väsentlig mån kan påverka,
- 3) den vars rätt, skyldighet eller fördel beslutet direkt påverkar,
- 4) den som påverkas eller sannolikt påverkas av en eventuell olycka vid en produktionsanläggning som är viktig med tanke på försvaret,
- 5) kommunen,
- 6) en grannkommun vars planering av områdesanvändningen beslutet påverkar,
- 7) Tillstånds- och tillsynsverket,
- 8) en annan än i 4–6 punkten avsedd myndighet i ärenden som hör till dess verksamhetsområde,
- 9) inom sitt verksamhetsområde en sådan registrerad sammanslutning vars syfte är att främja miljöskydd, hälsoskydd eller naturvård.

186 a §

Påbörjande av byggande av vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret på grundval av ett undantagslov som inte har vunnit laga kraft

Om bygglov i enlighet med 186 § beviljas på grundval av ett undantagslov som inte har vunnit laga kraft för en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier och explosiva varor och som är viktig med tanke på försvaret, får kommunens byggnadstillsynsmyndighet av grundad anledning i samband

med beslutet om bygglov, med avvikelse från 186 §, bevilja rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd helt eller delvis innan beslutet om undantagslov har vunnit laga kraft, under förutsättning att verkställigheten av beslutet inte gör ändringssökandet onödigt. Fullföljdsdomstolen kan med anledning av besvär upphäva den rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd helt eller delvis som beviljats i bygglovet innan beslutet om undantagslov har vunnit laga kraft eller ändra det eller även i övrigt förbjuda verkställigheten av tillståndsbeslutet, om inte detta allvarligt äventyrar genomförandet av en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier och explosiva varor och som är viktig med tanke på försvaret. Över ett beslut av förvaltningsdomstolen i ett ärende som avses i detta moment får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med att besvär anföras över avgörandet i huvudsaken.

Den som ansöker om tillstånd ska ställa godtagbar säkerhet för restaurering av byggplatsen samt ersättande av övriga olägenheter, skador och kostnader som upphävandet av beslutet eller en ändring av tillståndet kan förorsaka. Skyldigheten att ställa säkerhet gäller inte staten, kommuner eller samkommuner. Kommunens byggnadstillsynsmyndighet ska i samband med tillståndsansökan begära utlåtande av försvarsministeriet.

Rätt att utföra ett byggnadsarbete eller vidta en annan åtgärd enligt 1 mom. kan under de förutsättningar som föreskrivs i 1 och 2 mom. beviljas också på separat ansökan som görs under besvärstidens gång eller inom 30 dagar efter besvärstidens utgång. Beslutet ska fattas utan onödigt dröjsmål. På meddelande av beslut tillämpas 70 §. Förvaltningsdomstolen och de som sökt ändring ska omedelbart underrättas om att rätt att påbörja byggnadsarbeten beviljats. Den som anför besvär över ett beslut i huvudsaken får hos förvaltningsdomstolen yrka på upphävande eller ändring av ett avgörande som avses i detta moment utan att särskilt anför besvär över det. I fråga om sökandet av ändring gäller i övrigt vad som föreskrivs i 1 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Det placeringstillstånd för vissa produktionsanläggningar som är viktiga med tanke på försvaret som föreskrivs i 43 c, 46 b, 63 b, 67 a, 68 a, 75 a och 179 b § i denna lag samt möjligheten att bevilja rätt att påbörja byggande på grundval av ett undantagslov som inte har vunnit laga kraft enligt 186 a § i denna lag kan tillämpas på en produktionsanläggning som tillverkar, hanterar eller lagrar farliga kemikalier och explosiva varor och som är viktig med tanke på försvaret, om ansökan om bygglov för produktionsanläggningen är anhängig vid ikraftträdandet av denna lag eller blir anhängig efter ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 20

Statsminister

Förnamn Efternamn

...minister Förnamn Efternamn